

Irritaties, klachten en andere felle berichten over grote en kleine misstanden kunt u kwijt in deze rubriek. Alles mag, als het maar met uw werk, positie of imago van advocaat te maken heeft.

Babur Beg

advocaat te Amsterdam

Opeens waren ze er, de vergaande veiligheidsmaatregelen bij het binnentreden van gerechtsgebouwen. Alle 'bezoekers', daaronder begrepen de advocatuur, dienen zich bij het binnentreden van het gerechtsgebouw te onderwerpen aan de veiligheidscontrole. Daartoe wordt door de advocaat gebruik gemaakt van een andere (toegangs-)deur dan de andere professionele gebruikers van het pand.

Tot de toegangscontrole is besloten 'in verband met ontwikkelingen in de maatschappij en de daaruit voortvloeiende conse-

De incidenten, zoals die ook in de media zijn verschenen, die tot de risico-analyse hebben geleid, zijn in geen geval veroorzaakt door toedoen van de advocatuur. Deze incidenten zijn het gevolg geweest van blunders van personen die als 'medewerkers' (internen) aangemerkt worden, dan wel van boze, gefrustreerde of in de war geraakte justitiabelen. Als advocaten al gecontroleerd zouden moeten worden, dan toch zeker iedereen. Ik roep in herinnering dat ten tijde van de processen tegen de Molukse treinkapers, waarbij voor terroristische aanslagen werd gevreesd, de advocaten werden gecontroleerd, maar ook de rechters. Gelijke monniken; gelijke kappen!

Criminaliserende toegangscontrole voor advocaten

quenties voor de rechterlijke macht'. De Raad voor de Rechtspraak heeft een risico-analyse laten uitvoeren. Daaruit zijn aanbevelingen voortgekomen, zoals het plaatsen van detectiepoortjes. Er is daarbij een scheiding getrokken tussen 'eigen medewerkers en externen' omdat met de 'eigen medewerkers' een arbeidsrechtelijke verhouding bestaat, op grond waarvan sancties kunnen worden opgelegd, en met externen niet.

Echter: de leden van de advocatuur hebben een verklaring omtrent het gedrag moeten afgeven, daarna zijn ze beëdigd en zijn ze onderworpen aan 'tuchtrecht'. Hoe anders is dat niet met bijvoorbeeld de uitzendkracht in dienst van het schoonmaakbedrijf? De stelling dat tegen advocaten, indien zij de toegangsregels zouden overtreden, veel ingewikkelder of zelfs geen sancties zouden kunnen worden getroffen, is ongegrond.

Bij sommige gerechten wordt de tas van de advocaat op de band geplaatst en gescand terwijl de advocaat zelf door een detectiepoortje moet lopen. Bij andere gerechten gaat het zo ver dat beveiligingsmedewerkers de tas van de advocaat doorzoeken op *contrabande*. De tas van de advocaat maakt mijns inziens deel uit van het kantoor van een geheimhouder. Voor een dergelijke doorzoeking gelden dus bijzondere voorwaarden. Er moet sprake zijn van een ernstige verdenking tegen de advocaat zelf, de rechter-commissaris moet een machtiging verlenen en bij de zoeking aanwezig zijn en de deken van de (plaatselijke) orde van advocaten moet erbij worden gehaald. Aan al die vereisten wordt niet voldaan, waardoor de zoeking in elk geval onrechtmatig is.

Ook blijken sommige beveiligingsmedewerkers hun bevoegdheden niet aan te kun-

nen. Wat te denken van een beveiliging die een advocaat de schoenen laat uittrekken omdat deze niet piepvrij zijn, een beveiliging die een advocaat die 'piepvrij' door de poort is gegaan terugroept omdat het *papieren* dossier dat hij in de hand draagt (en dat evident niet heeft gepiept) op de band moet worden gelegd om te worden gescand, en een beveiliging die een advocaat die piepvrij door de poort is gegaan terugroept omdat hij met zijn handen in zijn zakken door de poort ging? De reden die wordt gegeven voor het 'handen uit de zakken halen', is dat de advocaat in zijn broekzak iets met zijn hand zou kunnen omklemmen. Dit 'omklemmen' kan ook (en nog gemakkelijker) in andere lichaamsholten, zoals de anus. Hoe lang gaat het nog duren voordat de raadsman daar wordt gevisiteerd alvorens de zittingszaal te mogen betreden?

Er zijn gerechten die het goede voorbeeld geven: zo wordt in Middelburg de advocaat op vertoon van zijn advocatenpaspoort niet verder gecontroleerd.

De behandeling die de advocatuur ten deel valt is in het geval van doorzoeking van de tas onrechtmatig en in alle andere gevallen op zijn minst onnodig criminaliserend. Het (gedeeltelijk) laten ontkleden van de advocaat acht ik een onmenselijke en vernederende behandeling, als bedoeld in art. 3 EVRM. De besturen van de gerechten die de maatregelen handhaven geven bovendien onvoldoende blijk van het besef dat in de rechtstaat de procesgang (en daarmee de rechter) door de advocaat dient te worden gecontroleerd en niet andersom. Willen we eigenlijk met hen nog wel 'door één deur' kunnen?

- 1 Zie *Advocatenblad* 2004-10, p. 479 voor een verslag van de eerste bijeenkomst, die evenals de tweede was georganiseerd door OSR Juridische opleidingen.
- 2 Zie hiervoor ook *Advocatenblad* 2004-13 en *Advocatenblad* 2005-11.

Het schijnverhoor van de getuige-deskundige

prof. dr. Jan E.R. Frijters

fungeert regelmatig als getuige-deskundige inzake geuridentificatieproeven

Taal wordt niet alleen gebruikt voor sociale doeleinden, maar ook als vehikel voor wetenschappelijke bevindingen en theorieën. Die samenloop van sociale en wetenschappelijke functies komt tot uitdrukking in een technisch dispuut in het kader van een strafzaak. In het kader van een bewijsverweer luisteren de rechters met een bewijsrechtelijk oor naar hetgeen de door de verdediging opgevoerde wetenschapper heeft te vertellen over het technisch bewijs.

De wetenschapper die op commando van de president de op hem afgevuurde vragen zo goed mogelijk in de taal van alledag probeert uit leggen, heeft het vaak moeilijk. Dit kan nog worden verergerd door de onhebbelijkheid van sommige rechters om de deskundige te onderbreken en 'af te kappen', terwijl hij volop bezig is om aan de rechtsdienaren zo goed als het gaat uitleg te geven. Voor sommigen van die getuigendeskundigen is dit laatste een tweede natuur omdat zij aan universiteiten werken en zich daar het schoolmeestervak eigen hebben gemaakt. Moeilijke dingen makkelijk maken.

Terwijl de wetenschapper nog midden in de openbare vertaalslag zit en bezig is zich in te spannen om begrippen, argumentaties en redeneringen aan de rechterlijke man te brengen, kan hij onverhoeds worden gebruuskerd door het ongeduld van de rechters. En als zij het niet zijn, dan is het mis-

schien de staande magistraat die een poging wil ondernemen om de getuigende geleerde 'op de korrel' te nemen. Bijvoorbeeld omdat hij spitsvondig meent een onjuistheid in de explicatie van de expert te hebben ontdekt. Of omdat hij denkt dat er een fout zit in een voorbeeld dat de deskundige gaf, terwijl hij veronderstelt dat dit voorbeeld alleen om didactische redenen werd gegeven, teneinde voor de juridisch geschoolde leken zijn 'punt te maken'. Een vorm van welwillende neerbuigende coöperatie van de geleerde dus, die prompt wordt afgestraft met de lekenvraag van het OM 'of hij dit of dat wel zo goed ziet'.

De gedagvaarde geleerde zit achter zijn tafeltje om toe te lichten en uit te leggen, de officier staat erbij om de gedagvaarde aangeklaagde achter slot en grendel te krijgen, of te houden, en de rechters willen niet te veel vermoeid of gechoqueerd worden door wat de wetenschapper onder het toezien van Hare Majesteit zoal te berde brengt.

In de rechtspraakindustrie moet men *oneliners* produceren. Wanneer de beëdigde geleerde er blijk van geeft niet te beschikken over het vermogen om een hoofdstuk uit een boek in één of twee zinnen samen te vatten, of uit overtuiging niet bereid is aan dit type discours mee te werken, kan zijn potentiële bijdrage aan een zinvol verhoor niet goed tot uitdrukking komen. Het is dan onder het opgelegde regime verworpen tot een schijnverhoor.

Vanuit het oogpunt van het OM is dat niet erg, want er valt niets te winnen bij een geleerde die voorbij komt voor een inge-

kort college aan de dames en heren magistraten. Integendeel, als de strafrechtelijke materie ooit aankomt in de residentie om in cassatie te worden behandeld, kunnen de rechtsgeleerden dáár in elk geval vaststellen dat wat betreft het technisch bewijs de eerdere gerechtelijke procedure 'met voldoende waarborgen' was omkleed. En dat er aldus is voldaan aan het vereiste van de Straatsburgse wapengelijkheid.

De gefrustreerde geleerde zit dan allang weer in zijn lab, wetende dat hij een dag van zijn leven heeft verspild. Voor hem is het te hopen dat zijn tak van sport in de toekomst minder forensische aandacht krijgt, dan volgen er immers ook minder van dergelijke onproductieve dagen. En blijft de bloeddruk laag. ●

